

på rundtur i Marocko

Resan gick till Marrakesh. Staden som tagen ur tusen och en natt där vi gick vilse i de myllrande gränderna i Medinan.

Vi fortsatte sedan till Atlasbergen där vi tog in på ett fort och vandrade i omgivningarna.

Vi avslutade med att ta lokalbussen till Essauira vid kusten. En charmig stad som gå i vitt med betydligt mindre turister än i Marrakesh.

som ur tusen och en natt

Marocko är en smältdegel mellan Europa och länderna söder om Sahara. Landet tillhörde ursprungligen berberna som idag lever i bergen. På 600 talet kom araberna och landet utgör det västligaste landet i den muslimska världen med en hel del influens från södra Europa. Kung Hassan II som dog 1999 beskrev landet som ett träd med rötterna i Afrika men med en lövkrona som andas europeisk luft.

Det bor ca 31 miljoner människor i landet och huvudsakliga försörjningskällor är turism, jordbruk, textilindustri och olja som nyligen upptäckts och beräknas räcka under de kommande 35 åren.

Många designers och konstnärer söker sig till Marocko och det märks tydligt i deras produktioner. En som var starkt influerad var Yves Saint Laurent som 1980 köpte det kända Jardin Majorelle som sommarhus. Efter hans död donerades det till Marrakesh och är nu öppet för turister. Många andra kända personer har också sommarhus i Marrakesh.

Man förundras av allt vackert man ser. De utsirade portarna in till underbara trädgårdar med klasar av bougainville, fantastiska mosaiksättningar, träsniderier och konsthantverk i alla dess former. Dofterna, färgerna, maten och de varma leendena gör detta land till ett av de mest spännande i vår omgivning att besöka.

Man känner sig trygg och blir artigt och vänligt bemött överallt. Bra att kunna lite franska men med några engelska ord, lite fantasi och ett målande kroppsspråk klarar man sig bra. Som kvinna känner man sig inte utsatt utan möts på ett respektfullt sätt.

Marockanerna har sena vanor och på kvällarna går gammal som ung man ur huse och umgås på gator och torg.

Mina systrar och jag

Vi var 3 kvinnor; mina systrar och jag som bodde på en riad, ett köpmanshus, i den gamla medinan innanför stadsmurarna. Det är bilfritt och de enda ekipage man ser är mulåsnor, bagagekärror och cyklar. Alla riader har en innergård öppen mot himlen och en springbrunn. Gården är en fridfull oas med apelsinträd och kvittrande fåglar medan man utåt bara ser en mur och en port. Vår riad hade tom en liten pool på taket. Riadernas storlek varierar; denna har 14 rum som hyrs ut och alla är individuellt inredda. Frukosten åt vi på gården och den bestod av färskpressade apelsiner, nybakat bröd, pannkakor och yoghurt.

Vad gör man?

Att strosa runt i de trånga gränderna är en upplevelse. Här hittar man hantverkare som ärvt sina kunskaper i flera generationer. Mannen som sydde sittpuffar för hand med trådar från säkerhetsbälten var svår att motstå, både vad gäller charm och hantverk. "Make an effort" uppmanade han så att vi skulle kunna enas i pris.

Det är lätt att gå vilse i de vindlande, trånga gränderna och alla kan inte läsa en karta men alla vet åt vilket håll stora torget ligger.

Det världsarvsklassade torget Djemaa el Fna har ett blodigt förflutet där fångar halshöggs och huvudena hängdes upp till allmänt beskådande. Nu är torget fullt av fruktstånd på dagarna och på kvällen förvandlas det till en marknadsplats med mängder av matstånd vars inkastare ser till att borden fylls. Man äter i huvudsak grillspett och tagine (ångkokt mat i en lergryta). Det finns gycklare, spågummor, ormtjusare, hennamålare och musikgrupper överallt på torget och det är smockfullt av både turister och lokalbefolkning som flanerar runt. Matoset ligger som en dimma över torget.

Husen är alla i samma färg, rosa/terracotta. De är fönsterlösa mot gatan och bara porten avslöjar en bostad innanför. Därinne är det ljust och vackert.

Även utanför stadsmurarna i den nya stadsdelarna är husen målade i samma färg men där kan man hitta några av de traditionella varumärkena som vi känner igen tex Mc Donalds. Annars är det ganska tomt på reklamskyltar.

Vi åkte till Yves Saint Laurent underbara sommarställe Jardin Majorelle målat i en stark koboltblå färg. Trädgården består av tusentals kaktusar som dess skapare hade en särskild kärlek till.

Vi åkte även till den stora oasen Palmeiras strax utanför Marrakesh där många rika människor från tex Mellanöstern har sina enorma mansions. Här finns också mycket stora hotellanläggningar med egna golvanor och stora pooler. Kamelerna står parkerade mellan palmerna och de som vill kan ta sig en ridtur. Det sägs att Palmeiras består av flera miljoner palmer men det känns lite slitet utanför de stora lyxiga palatsen och hotellen. Vi tog en drink på norra Afrikas mest kända (och dyra) hotell La Mamounia där celebriteter som Churchill har bott. Det har tidigare varit ett privatpalats men är nu ett hotell i en blandning av marockansk och art deco stil. Ett glas champagne i trädgården kostar 300 kr så vi nöjde oss

med en kopp te för 70. Rummen kostar allt mellan 5 000 och 80000 kr per natt och det finns både pool, tennisbana och en enorm trädgård. Det stod 5 tjugiga män som höll upp dörren in till hotellet och med gympaskor eller plastkassar kommer man inte in men med självsäker uppsyn gick det bra. Filmen Sex in the Cities i Abu Dhabi spelades in på ett hotell i Marrakesh och på hotell La Mamounia får man lite flashbacks från den filmen.

Marrakesh har fina bostadsområden med lyxiga hus utanför stadsmurarna och det finns även några stora affärsgator med klar fransk influens men det är ändå innanför stadsmurarna man upplever det genuina Marocko. Innan vi lämnade Marrakesh gick vi på ett exklusivt badhus, ett sk haman. Varje del i medinan har en bakugn, en haman och en affär. Miljön var helt fantastisk. Vi tvålades in med "black soap" som är en restprodukt från utvinning av arganolja och blev sedan rejält skrubbade innan vi fick vars en ytterligare härlig behandling. Efteråt serverades te och småkakor i vilstolar i innergården. En lisa för själen.

Mot Atlasbergen

Chauffören som raggat upp oss på flygplatsen iklädd mörk kostym dök upp i sin stora Mercedesbuss. Denna dag kom han direkt från moskén och hade en fin kaftan på sig. Vi åkte 1.5 timme upp i Atlasbergen till den lilla byn Imlil vid Afrikas högsta berg Toubkal. Vägen var betydligt bättre än många svenska landsortsvägar. Vi var nu inne i berberområde och byarna avlöste varandra. Vi skulle upp till ett fort, sk kashbah dit enbart mulåsnor kan ta sig. Själva gick vi genom valnötsodlingar efter bagageåsnan på vindlande stigar upp till fortet.

Kashbor användes tidigare som fästningar där man kunde söka skydd från anfall och de beboddes ofta av en mäktig person. De flesta har förfallit i modern tid men många har köpts upp av utlänningar, renoverats och används nu i turiständamål. Vi åkte förbi en annan kashbah som ägs av Richard Branson och där rummen kostar 4000 kr natten.

Vårt kashbah ägs av en britt som lägger på 5 % på priset och med det finansierar projekt i den närbelägna byn.

Det är inte ett lyxhotell utan kallas för gästhem. Personalen är oerhört vänlig och hjälpsam och gjorde allt för att vi skulle trivas. Vårt rum låg insprängt i muren och från balkongen hade vi en makalös utsikt över omgivningarna. På nätterna blev det lite kyligt och vi hittade då varmvattenflaskor i våra sängar. Stjärnhimlen var magisk och det var fantastiskt att följa lyktorna hem till vårt rum efter middagen.

Även här fanns ett haman där vi kunde spa:a efter dagens vandring. Vi hade guide en dag och gick på egen hand nästa. Byarna är byggda på klippbranterna och man får klättra mellan husen. Detta gjordes av försvarsskäl och för att spara dalgångarnas mark till odlingar. Det är framförallt fruktträd och valnötter som odlas här

Det blev en familjär stämning till lunch och middag. Lunchen serverades på takterassen och middagen vid små runda bord i matsalen prick 19.30. Ville man ha vin eller öl fick man ha med sig.

Solen var stark och det var lite svårgången terräng så vi var tacksamma för våra gympaskor, solglasögon och hattar. En fantastisk miljö att få förmånen att besöka.

Till kusten

Vi lämnade bergen i en gammal gul Mercedestaxi och for tillbaka till Marrakesh och busstationen för vidare färd mot Essaouira. Biljetter hade vi köpt tidigare eftersom bussarna snabbt blir fulla. För 70 kr åkte vi i 3 timmar i mycket bekväma långfärdsbussar.

Den vita staden Essaouira ligger vid Atlantkusten och dit åker många för att surfa. Det bor många konstnärer här och stämningen är lite mer leisure än i Marrakesh. Bagagekärrornas "springare" ryckte och slet i oss och vi hade fullt sjå att hinna med i de smala gränderna. Även här bodde vi på en riad som låg i stadsmuren med fantastisk havsutsikt från matsalen och vårt rum.

Vi gick på ett lokalt haman. De marockanska kvinnorna med sina småbarn satt längst väggarna och skrubbede sig grundligt med sina skrubbandskar. Vi fick en massa små påsar i kassan som vi inte förstod hur vi skulle använda men blev raskt omhändertagna av baderskor som smorde in oss med den svarta tvålen. Sedan skrubbedes vi så det stod härliga till och sen var det en lera som las på och så ny skrub till huden hade släppt ett lager och antagit en rosa färg. Varje person hade en hink och så skopade man varmt vatten över sig. Kvinnorna hade rejäla trosor av mormorsmodell och under sina heltäckande kläder är de varken slimmade eller gymmade. Det var spännande att dela denna stund med ett antal kvinnor från en annan kultur.

I Essaouira promenerade vi runt i gränderna. Shoppade lite här och där och hade nu kommit rejält i tagen med prutandet. En kille från södra ökendelarna av landet bjöd oss på middag hemma hos sig och vi bestämde oss för att tacka ja. Vi träffades kl 7 och gick till marknaden och handlade fisk och grönsaker.

Han bor med 4-5 kompisar, 25 år gamla, i en trerums- lägenhet. Medan det lagades tagine i köket välldes det in fler personer och när maten var klar var vi 10 personer runt det lilla bordet. Grytan ställdes mitt på bordet och sen tog man en brödbit och doppade och försökte få med sig lite mat med den. Till maten dracks det Fanta eller vatten. Sen började killarna dansa. Det var en kul kväll men när de ville ha med oss på en musikklubb gick vi hem och la oss.

Summa summarum

Marocko är en blandning av gammalt och nytt. Rikt och fattigt. Kaftaner och jeans. Wifi i avlägna bergsbyar som fick el indraget för 10 år sedan. Kontrasterna är enorma. Men människorna vänliga och ler varmt när man möts. Och man bjuds på "marrokansk whiskey" varthän man kommer (läs myntaté).

Visst blir man sannolikt lurad i shoppingen. Vi kom hem med en matta som inte tålde tvätt, saffran som inte var saffran och betalade alldeles för mycket för mångt. Prutandet är en väl utvecklad konst i landet och köpmännen har övat sig längre än vi. Man får ta det med ett leende. Maten är spännande, kaffet gott, kulturen fascinerande och naturen väldigt skiftande. Vi gick "genvägar" i väldigt trånga och ödsliga medinor där vi inte alltid var säkra på var vi var men kände oss alltid trygga. Kommer absolut tillbaka. Snart!.

Maà s-salàmah Marocko och på återseende
Mariann Klint
våren 2011

